

Rodinné právo

- od r. 2014 součást občanského zákoníku s výjimkou registrovaného partnerství
- v občanském zákoníku více než 300 §
- upravuje manželství, příbuzenství
- vzájemná práva a povinnosti manželů a příbuzných
- výživné, péče o dítě
- poručenství, opatrovnictví, osvojení

Manželství

- trvalý svazek muže a ženy
- jeho hlavním účelem je založení rodiny, řádná výchova dětí a vzájemná podpora a pomoc
- vzniká svobodným a úplným souhlasným projevem muže a ženy
- projev musí být učiněn veřejně za přítomnosti dvou svědků a před orgánem k tomu oprávněným
- rovnost občanského a církevního sňatku (nelze uzavřít oba)

Překážky uzavření manželství

- stejné pohlaví
- omezená svéprávnost k uzavření manželství (soud může výjimečně povolit i po dovršení 16. roku)
- existence jiného manželství nebo registrovaného partnerství u jednoho z manželů
- příbuzenství v přímé linii, sourozenectví
- blízké příbuzenství do 3. stupně (strýc – neteř, teta – synovec), ve 4. stupni (bratranec – sestřenice) je povoleno
- příbuzenství nemusí být pokrevní, může vzniknout i osvojením nebo mezi nevlastními sourozenci

Práva a povinnosti v manželství

- manželé mají vůči sobě rovná práva a povinnosti
- přispívat na potřeby rodiny
- vyživovací povinnost tak, aby oba manželé měli stejnou hmotnou a kulturní úroveň
- povinnost zachovávat si věrnost, úctu, respekt
- poskytovat si navzájem podporu
- právo manžele na informace o majetku druhého
- po zániku manželství

Zánik manželství

- rozvod – rozhoduje soud – pouze je-li soužití manželů hluboce, trvale a nenapravitelně rozvráceno a nelze očekávat jeho obnovení – nelze rozhodnout, byl-li by rozvod v rozporu se zájmy nezletilého dítěte manželů – nebo se zájmem manžela, který se na rozvratu porušením manželských povinností významně nepodílel a byla-li by mu tím způsobena závažná újma (neplatí, pokud spolu manželé nežijí ve společné domácnosti déle jak tři roky)
- smrt jednoho z manželů nebo jeho prohlášení za mrtvého Druhy rozvodu
- bez zjišťování příčin rozvratu – druhý z manželů se přidá k návrhu na rozvod manželství – manželství musí trvat déle než rok a manželé spolu déle jak rok nežijí – manželé se dohodli na vypořádání majetkových poměrů, na bydlení, na výživném
- se zjišťováním příčin rozvratu – jeden z manželů s návrhem nesouhlasí nebo není vypořádací dohoda Péče o nezletilé dítě po rozvodu
- manželství nemůže být rozvedeno, pokud není rozhodnuto o poměrech nezletilého dítěte nebo pokud by rozvodem utrpělo dítě vážnou újmu
- svěřeni dítěte do péče jednoho z rodičů – druhý rodič: soud určí vyživovací povinnost a pravidla styku druhého rodiče s dítětem
- střídavá péče – pravidelné střídání u obou rodičů, oba musí mít zájem – musí být proveditelná (vzdálenost bydlíšť rodičů...)
- společná péče – rodiče bydlí v jednom prostředí
- svěřeni do péče jiné osoby než rodiče

Práva a povinnosti dětí a rodičů, rodičovská odpovědnost

- vzájemná pomoc, podpora a ohledy
- vyživovací povinnost (vzájemná)
- právo určit dítěti jméno
- pečovat o fyzický a psychický vývoj
- zajišťovat výchovu a vzdělání
- zastoupení dítěte, dokud není svéprávné
- správa majetku dítěte
- péče a výživa po rozvodu manželství
- stejná práva mají i poručníci a osvojitelé

Určování otcovství

- matka je vždy jistá, matkou je žena, která dítě porodila, i „náhradní“ matka, která donosí oplodněné vajíčko, druhá žena musí pak dítě osvojit
- otec je vždy nejistý, proto existují 3 domněnky
- 1, otcem je manžel matky – narodí-li se dítě do 300 dnů od zániku manželství
- 2, otcovství vznikne souhlasným prohlášením matky a otce, že jsou rodiči dítěte
- 3, určí soud na návrh matky, dítěte nebo muže, který tvrdí, že je otcem
- popření otcovství – rozhoduje soud na návrh manžela do 6 měsíců od dne, kdy se dozvěděl o pochybnostech, že je otcem, nejpozději do 6 let věku dítěte, soud může lhůtu z vážných důvodů prominout
- Osvojení
- přijetí cizí osoby za vlastní (= adopce)
- osvojení nezletilého musí být vždy v souladu s jeho zájmu
- se souhlasem rodičů, nemusí být, je-li zřejmé, že nemají o dítě zájem
- u zletilých – na návrh osvojitele, ke kterému se připojí zletilý, který má být osvojen
- osvojitelem může být pouze zletilá svéprávná osoba, u které je předpoklad, že bude dobrým rodičem
- pěstounská péče – svěřením do péče, nezaniká